

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогіки та психології

Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ ТА
ВИХОВАННЯ В ЗНЗ**

Ступінь бакалавр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

014.13 Середня освіта (музичне мистецтво)

Освітня програма Музичне мистецтво

Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу: теоретико-методична підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва до практичної роботи в закладах загальної середньої освіти, формування професійної компетентності вчителя, спроможного розв'язувати актуальні проблеми художньо-естетичного виховання молоді.

Завдання курсу:

-засвоєння теоретичних знань з методики музичного навчання та виховання школярів;
- формування і розвиток методичної компетентності у майбутніх учителів музичного мистецтва, уміння конструювати педагогічні ситуації та знаходити засоби їхнього розв'язання; володіння знаннями, вміннями і навичками, методами і прийомами організації і реалізації сценарію уроку, музично-виховного заходу, групової роботи та їх закріплення в ході практичних занять.

Передумови для вивчення дисципліни: («Вокально-хорове виконавство (хорове диригування, сольний спів)», «Музичний інструмент», «Педагогіка», «Психологія»).

Навчальна дисципліна складається з 11-і кредитів.

Очікувані результати навчання:

ПР 1. Знає музичну термінологію, розуміє основні концепції та системи музично-педагогічних наук.

ПР 2. Знає сучасні теоретичні основи музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, методики музичного навчання та виховання.

ПР 4. Знає психолого-педагогічні аспекти навчання, виховання, розвитку учнів ЗЗСО.

ПР 5. Здатний реалізовувати державний стандарт і навчальні програми із двох навчальних предметів (або з одного навчального предмету, а також курсу за вибором, виду позакласної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах та виду позашкільної роботи з учнівською молоддю).

ПР 6. Інтегрує складні професійні уміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію)

ПР 14. Здатний застосовувати сучасні педагогічні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу в середніх загальноосвітніх закладах, закладах мистецької позашкільної освіти.

ПР 16. Демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей.

ПР 20. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетенціями:

I. Загальнопредметні:

- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

II. Фахові:

- Здатність до перенесення системи фахових знань у площину навчального предмету музичне мистецтво, структурування навчального матеріалу, проектування та організації власної діяльності.

- Використання виявляти музикальність, виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва.
- Здатність формувати в учнів предметні (спеціальні) компетентності.
- Здатність до інноваційної діяльності в сфері культури, мистецтва та освіти.

Програма навчальної дисципліни

Система музичної освіти та виховання

Кредит 1. Концептуальні напрями розвитку музичної освіти: історичний аспект

Тема 1. Методика музичного навчання та виховання як наука і навчальна дисципліна

Тема 2. Музично-естетичне виховання стародавніх цивілізацій

Тема 3. Музична освіта доби Середньовіччя та Відродження

Кредит 2. Історичний та загальний огляд розвитку систем музичної освіти від XVII до кінця XIX ст.

Тема 4. Музична освіта Нового часу

Тема 5. Основні напрямки розвитку західноєвропейської теорії і практики музичної освіти у XIX столітті

Кредит 3. Провідні педагогічні системи музичного навчання та виховання українських педагогів-музикантів XIX - XX ст.

Тема 6. Педагогічні ідеї М. Лисенка

Тема 7. Музично-педагогічна концепція Б. Яворського

Тема 8. Педагогічна система музичного виховання М. Леонтовича

Тема 9. Методика музичного виховання К. Стеценка

Тема 10. Методика музичного навчання та виховання В. Верховинця

Кредит 4. Концептуальні засади розвитку провідних педагогічних систем зарубіжного музичного виховання XX ст.

Тема 11. Музично-педагогічна система Емілія Жака-Далькроза.

Тема 12. Музично-педагогічна система Карла Орфа

Тема 13. Музично-виховна система Золтана Кодая

Тема 14. Музична система Бориса Тривкова

Кредит 5. Провідні педагогічні ідеї педагогів-музикантів XX – XXI ст.

Тема 15. Зарубіжні педагоги-музиканти та їхній внесок у сучасну методику музичного виховання

Тема 16. Провідні українські педагоги-музиканти XX - XXI століття та їхній внесок у сучасну методику музичного виховання

Кредит 6. Концепції художньо-естетичного виховання XX – XXI століття

Тема 17. Педагогічна концепція і система музичного виховання Д. Кабалевського

Тема 18. Концептуальні основи формування змісту загальної мистецької освіти учнів в Україні у XXI столітті

6 семестр

Кредит 7. Нормативні документи та навчально-методичне забезпечення предмету «Музичне мистецтво» в ЗЗСО

Тема 19. Сучасні нормативні документи при викладанні предмету «Музичне мистецтво» у ЗЗСО

Тема 20. Державні підручники для ЗЗСО з музичного мистецтва

Кредит 8. Урок музичного мистецтва в сучасному закладі загальної середньої освіти

Тема 21. Класифікація уроків музичного мистецтва (тип, форма, жанр)

Тема 22. Принципи музичного навчання і виховання

Тема 23. Методи музичного навчання і виховання

Кредит 9. Основні види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва та методика їх проведення

Тема 24. Методика проведення вокально-хорової роботи на уроці: розспівування, розучування, повторення пісні.

Тема 25. Імпровізація (ритмічна і пластична) та інсценізація пісень

Тема 26. Гра на дитячих музичних інструментах

Кредит 10. Основні види музичної діяльності учнів на уроках музичного мистецтва та методика їх проведення

Тема 27. Сприймання та аналіз-інтерпретація музики. Пластичне інтонування.

Тема 28. Методика проведення слухання музики на уроці

Кредит 11. Методика проведення уроків музичного мистецтва

Тема 29. Художньо-педагогічна драматургія уроку музичного мистецтва

Тема 30. План-конспект уроку

Рекомендована література

Базова

1. Аристова Л. Методика музичного навчання та виховання : навч.-метод. посібник. Миколаїв : Ліон, 2018. 404 с.
2. Аристова Л. С., Сергієнко В. В. Музичне мистецтво: підруч. для 3 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. 112 с. : іл. /Наказ МОН України від 17.07.2013р. №994
3. Аристова Л. С., Сергієнко В. В. Музичне мистецтво: підруч. для 4 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2015. 128 с. : іл. /Наказ МОН України від 20.07.2015р. №777
4. Верховинець В.М. Весняночка. 5-е вид. К.: Муз. Україна, 1989.
5. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2004. 104 с.
6. Калініченко О.В., Аристова Л. С. Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 1 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2018. 128 с. : іл. /Наказ МОН України від 06.07.2018р. №734
7. Калініченко О.В., Аристова Л. С. Мистецтво: підруч. інтегрованого курсу для 2 кл. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 128 с. : іл. /Наказ МОН України від 28.03.2019р. №407
8. Лиманський П.Т., Тягло Є.І. Вокально-хорова робота вчителів музики у дитячому хорі: Навч. посібник. Полтава, 1998.
9. Масол Л. М., Аристова Л. С. Музичне мистецтво: підруч. для 6 кл. Харків: Сиція, 2014. 160 с.: іл.. /Наказ МОН України від 07.02.2014р. №123
10. Масол Л. М., Аристова Л. С. Музичне мистецтво: підруч. для 7 кл. Харків: Сиція, 2015. 144 с.: іл.. /Наказ МОН України від 20.07.2015р. №777
11. Масол Л. М., Аристова Л. С. Музичне мистецтво: підруч. для 5 кл. Харків: Сиція, 2013. 160 с.: іл.. /Наказ МОН, молодь та спорту України від 04.01.2013р. №10
12. Масол Л. М., Гайдамака О. В., Белкіна Е. В., Калініченко О. В., Руденко І. В. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посібник для вчителів. Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2006. 256 с.
13. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник. К.: Либідь, 2001. 272 с.
14. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в основній школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 272 с.
15. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 216 с.

16. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти: Навч.-метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
17. Хлебникова Л. О. Методика хорового співу у початковій школі: Методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 216 с.
18. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти: Навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 472 с.

Допоміжна

1. Амлінська Р. Музичні інструменти-іграшки. К.: Муз. Україна, 1986.
2. Букреєва Г.Б. Цікава музика: Музично-дидактичні ігри. 5 – 8 класи: Навч. посібник для учнів основної школи. Тернопіль: Навчальна книга- Богдан, 2003. 104 с.
3. Гадалова І. М. Методика викладання музики у початкових класах: навч. посібник. К.: ІСДО, 1994. 272 с.
4. Жофчак З.З. Викладання музики у 1 класі на релятивній основі. К.: Муз Україна, 1983.
5. Ковалів В. Методика музичного виховання на релятивній основі. К.: Муз Україна, 1973.
6. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей. Вид. друге, доопрацьоване. Навч. посібник для вищих навч. закл. культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах. Ч.1. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216 с.
7. Ростовський О. Я. Взаємодія різних видів мистецтва на уроках музики: Методичні рекомендації. К.: Освіта, 1991. 48 с.
8. Слухання музики в загальноосвітній школі: Метод. рекомендації/ Укл. Н.М. Зелінська. К.: ІСДО, 1996.
9. Черкасов В. Ф. Вокально-хорова робота й формування співацьких навичок учнів на уроках музичного мистецтва. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2012. Вип. 107_1. С.26-36.

15. Інформаційні ресурси

1. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи. /Кер. авт. колективу Хлебникова Л. М. URL <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
2. Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 5-7 класи. / Кер. авт. колективу Масол Л. М. URL <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/music.pdf>
3. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи / Кер. авт. колективу Масол Л. М. URL <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkova-shkola.html>
4. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О.Я. Савченко. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
5. Типова освітня програма під керівництвом Р. Б. Шияна. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
6. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
7. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. URL <http://old.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>